

Innst. 19 L

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra Stortingets presidentskap

Innstilling fra Stortingets presidentskap om lov om endringer i stortingsgodtgjørelsesloven (yrkesskadedekning og tilbakebetaling)

Til Stortinget

1. Innledning

Stortingets presidentskap fremmer i denne innstillingen forslag om endringer i lov 16. desember 2011 nr. 61 om godtgjørelse for stortingsrepresentanter (stortingsgodtgjørelsesloven). Presidentskapet foreslår endringer for dekning ved yrkesskade og yrkessykdommer. Videre foreslås det å gi Stortingets administrasjon hjemmel til å kreve tilbakebetalt godtgjørelse og andre økonomiske ytelser som er urettmessig utbetalt.

2. Yrkesskade

2.1 Gjeldende regler om yrkesskadedekning

Stortingsrepresentanter er valgt til et verv og er ikke å anse som arbeidstakere. Det innebærer at de ikke omfattes av de regler og avtaler som gjelder ellers i arbeidslivet, med mindre noe annet er bestemt. Stortingsrepresentanter har dermed ikke de samme rettighetene som statsansatte har etter hovedtariffavtalen og annet regelverk. Dette gjelder blant annet rett til ytelser ved dødsfall, jf. hovedtariffavtalen § 23 og ytelser ved yrkesskade, jf. hovedtariffavtalen § 24. Stortingsrepresentantene er heller ikke omfattet av lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) kapittel 13 om yrkesskadedekning eller lov 16. juni 1989 nr. 65 om yrkesskadeforsikring (yrkesskadeforsikringsloven).

Departementenes politiske ledelse har gruppe-livsordning og ytelser ved yrkesskade etter hovedtariffavtalen i staten (hovedtariffavtalen) §§ 23 og 24, jf. reglement om arbeidsvilkår for departementenes politiske ledelse § 15. Bestemmelsen gjelder imidlertid ikke valgte stortingsrepresentanter.

Stortinget har inngått forsikringsavtaler med privat forsikringsselskap som blant annet omfatter gruppe-liv og kollektiv ulykkesforsikring for representantene. Den gjelder også ulykker som skulle skje mens stortingsrepresentanter utfører sine arbeidsoppgaver, altså yrkesskader. Derimot gjelder denne private forsikringen ikke for yrkessykdommer, som altså omfattes av folketrygdloven kapittel 13 og hovedtariffavtalen § 24.

Erstatningen fra den private kollektive ulykkesforsikring ved 100 prosent medisinsk invaliditet og dødsfall utgjør 15 G, for tiden 1 325 550 kroner. Erstatning fra gruppe-liv ved dødsfall utgjør 10 G, for tiden 883 700 kroner. Forsikringene har en helt annen måte å utmåle erstatningen på enn det som er tilfelle etter folketrygdloven, yrkesskadeloven og hovedtariffavtalen. Målsettingen med de to lovene er at de til sammen skal gi full dekning for hele det økonomiske tapet, samt menerstatning som skal kompensere for tap i livsutfoldelse etter yrkesskader og yrkessykdommer. Erstatningen etter de to lovene kan ofte bli mer enn det som ytes etter den private forsikringen, men det kan også bli mindre.

Blir en representant skadet eller syk mens vedkommende er valgt, opprettholdes den faste årlige godtgjørelsen ut stortingsperioden. Dersom en representant som er under 65 år må fratre vervet som stortingsrepresentant på grunn av sykdom eller skade, kan vedkommende få uførepensjon gjennom Statens pensjonskasse.

2.2 Presidentskapets forslag til endringer

Presidentskapet mener at stortingsrepresentanter bør ha like god økonomisk sikkerhet ved yrkesskader og yrkessykdommer som arbeidstakere i staten og departementenes politiske ledelse. De private forsikringsordningene bør derfor erstattes med en ordning som samsvarer med det de statsansatte har. Dette kan gjøres ved at det i stortingsgodtgjørelsesloven inntas en bestemmelse om at representantene skal ha rett til ytelser på lik linje med arbeidstakere ansatt i statens tjeneste. Dette medfører at stortingsrepresentanter vil ha krav på ytelser ved dødsfall og yrkesskade etter de til enhver tid gjeldende regler om dette i folketrygdloven, yrkesskade-forsikringsloven og hovedtariffavtalen. I dag er dette regulert i folketrygdloven kapittel 13 og hovedtariffavtalen §§ 23 og 24.

Det er Statens pensjonskasse som behandler saker om yrkesskader i staten, og vil gjøre det for stortingsrepresentantene ved denne lovendringen. Dette gjelder også for gruppelebensordningen.

2.3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Stortingets administrasjon betaler i dag en årlig forsikringspremie på 87 426 kroner for privat yrkesskade-forsikring for representantene. En yrkesskade-forsikring tilsvarende den ansatte i Stortingets administrasjon har, vil anslagsvis beløpe seg til en årlig kostnad på 126 000 kroner. Dette er det budsjettmessig dekning for i 2015.

3. Tilbakebetaling

3.1 Gjeldende regler om tilbakebetaling

Fratrådte stortingsrepresentanter som har mottatt fratredelesytelse og/eller etterlønn, har plikt til å tilbakebetale feilutbetalt ytelse. Dette følger av retningslinjer fastsatt av Stortingets presidentskap.

Stortingets administrasjon har imidlertid etter gjeldende regelverk ikke hjemmel i lov til å kreve tilbakebetalt feilaktig utbetalt godtgjørelse eller andre typer ytelser.

Lov 16. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer (stortings- og regjeringspensjonsloven) § 8-5 tredje ledd, jf. lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse § 44 sjette til åttende ledd, regulerer tilbakebetaling av feilutbetalt stortings- og regjeringspensjon. Bestemmelsen gir regler om når pensjonskassen kan kreve tilbake for mye utbetalt pensjon og hvordan beløpene kan inndrives.

3.2 Presidentskapets forslag til endringer

Presidentskapet mener at Stortingets administrasjon må gis mulighet til med hjemmel i lov å

kunne kreve et feilutbetalt beløp tilbake. Presidentskapet foreslår en bestemmelse etter mønster av stortings- og regjeringspensjonsloven § 8-5 tredje ledd, jf. lov om Statens pensjonskasse § 44 sjette til åttende ledd. Bestemmelsen oppgir alle tilfellene der for mye utbetalt ytelse kan kreves tilbakebetalt. Den tidligere stortingspensjonsloven § 10 fikk en henvisning til lov om statens pensjonskasse § 44 gjennom en endringslov 19. juni 2009 nr. 62. Bakgrunnen var behovet for å klargjøre enkelte bestemmelser slik at loven bedre legger til rette for den oppfølging og kontroll som har vært forutsatt, jf. Innst. O. nr. 128 (2008–2009). Før innføringen av denne bestemmelsen var det det ulovfestede prinsippet om *condictio indebiti* (tilbakebetaling) som dannet grunnlaget for å kreve tilbake for mye utbetalt pensjon, og det understrekes i innstillingen at denne læren ikke var et tilstrekkelig grunnlag for tilbakesøking av for mye utbetalt pensjon. Ved å gi en lovbestemmelse liklydende som stortings- og regjeringspensjonsloven § 44 sjette til åttende ledd, er det en klar hjemmel for når for mye utbetalt pensjon kan kreves tilbakebetalt.

Dette innebærer at dersom en stortingsrepresentant, en fratrådt representant eller andre har mottatt en ytelse etter denne loven i strid med redelighet og god tro, skal beløpet normalt kreves tilbakebetalt. Tilsvarende gjelder når en mottaker eller noen som har handlet på mottakers vegne, uaktsomt har gitt feilaktige eller mangelfulle opplysninger. Det samme gjelder dersom utbetalingen skyldes feil fra Stortingets side, og mottakeren burde ha forstått dette.

I andre tilfeller kan det som er utbetalt for mye, kreves tilbake dersom særlige grunner gjør det rimelig. Denne bestemmelsen har ikke noe vilkår om skyld hos den som mottok feilutbetalingen. Ved vurderingen av om det foreligger særlige grunner, skal det blant annet legges vekt på hvor lang tid det er gått siden den feilaktige utbetalingen fant sted, og om vedkommende har innrettet seg i tillit til utbetalingen. Jo lengre tid det går før feilen oppdages, desto større sjanse er det for at vedkommende har innrettet seg etter betalingen, og jo mer urimelig blir det å kreve ytelsen tilbake. Kravet om tilbakebetaling etter dette leddet er begrenset til det beløp som er i behold når vedkommende blir kjent med at utbetalingen var feilaktig.

Et beløp som blir krevd tilbake, kan enten dekkes ved trekk i fremtidige ytelser eller inndrives etter bestemmelsene i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven). Slikt trekk avbryter foreldelsesfristen etter lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer (foreldelsesloven). Det kan kreves forsinkelsesrenter etter forsinkelsesrenteloven.

Stortingets administrasjon krever i dag feilutbetalt beløp tilbake brutto. Når feilutbetaling av ytelser

har medført høyere utlignet skatt, skal Stortingets administrasjon ta kontakt med skattekontoret for å få korrigert ligningen. Ved korreksjon for inntektsår hvor ordinær ligning er foretatt skal det foretas endring av ligningen for det inntektsår inntekten ble beskattet i henhold til de til enhver tid gjeldende reglene for dette i skatteregelverket.

Presidentskapet viser til at ved fratredelsesytelse og etterlønn har den tidligere representanten plikt til å tilbakebetale feilutbetalt beløp. Presidentskapet mener det er behov for å ha en lovbestemmelse i stortingsgodtgjørelsesloven som også gir Stortinget rett til å kreve tilbake eventuelle feilutbetalte godtgjørelser og andre ytelser.

4. Merknader til de enkelte lovbestemmelsene

Til § 11 tredje og fjerde ledd

Bestemmelsene er nye. Tredje og fjerde ledd gir regler om rettigheter ved dødsfall og yrkesskade for stortingsrepresentanter, fast møtende vararepresentanter, innkalt vararepresentant og stortingsrepresentanter i regjering. Det fastslås at disse skal ha tilsvarende ordninger som arbeidstakere ansatt i statens tjeneste. Søknader om ytelser etter denne bestemmelsen forvaltes av Statens pensjonskasse. Tredje og fjerde ledd viser til de til enhver tid gjeldende bestemmelsene vedrørende gruppelivsforsikring og yrkesskade.

Tredje ledd regulerer stortingsrepresentanters rett til ytelser ved dødsfall (gruppelivsforsikring). Dette er i dag regulert i hovedtariffavtalen § 23.

Fjerde ledd regulerer ytelser ved yrkesskade. Ytelsene som gis er i dag omtalt i yrkesskadeforsikringsloven og hovedtariffavtalen § 24.

Til § 11 b

Bestemmelsen er ny. Den gir Stortinget rett til å kreve tilbakebetalt for mye utbetalt ytelser. Bestemmelsen er gitt etter mønster av stortings- og regjeringspensjonsloven § 8-5 tredje ledd, jf. Lov om Statens pensjonskasse § 44 sjette til åttende ledd. Bestemmelsen gir regler om når det kan kreves tilbake for mye utbetalt pensjon og hvordan beløpene kan inndrives. Bestemmelsen oppgir alle tilfeller der for mye utbetalt ytelser kan kreves tilbakebetalt. Det vises for øvrig til merknadene til lov om Statens pensjonskasse § 44, jf. Ot.prp. nr. 94 (1998–1999).

5. Presidentskapets tilråding

Presidentskapet viser til merknadene ovenfor og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i stortingsgodtgjørelsesloven
(yrkesskade og tilbakebetaling)

I

§ 11 nytt tredje og fjerde ledd skal lyde:

En stortingsrepresentant eller fast møtende vararepresentant skal ha gruppelivsforsikring (ytelser ved dødsfall) tilsvarende arbeidstakere ansatt i statens tjeneste. En innkalt vararepresentant skal ha forsikring for den perioden han eller hun er innkalt for. Dette leddet gjelder også for stortingsrepresentanter som er i regjering.

En stortingsrepresentant eller fast møtende vararepresentant har rett til ytelser ved yrkesskade tilsvarende arbeidstakere ansatt i statens tjeneste. En innkalt vararepresentant har samme rett for den perioden han eller hun er innkalt for. Dette leddet gjelder også for stortingsrepresentanter som er i regjering.

Ny § 11 b skal lyde:

§ 11 b Tilbakebetaling

Dersom noen har mottatt en ytelser etter denne loven i strid med redelighet og god tro, kan beløpet kreves tilbakebetalt. En ytelser kan også kreves tilbake når mottaker, eller noen som har handlet på mottakers vegne, uaktsomt har gitt feilaktige eller mangelfulle opplysninger. Det samme gjelder dersom utbetalingen skyldes feil fra Stortingets side, og mottakeren burde ha forstått dette.

I andre tilfeller enn nevnt i første ledd kan det som er utbetalt for mye, kreves tilbake dersom særlige grunner gjør det rimelig. Ved vurderingen av om det foreligger særlige grunner, skal det legges vekt på blant annet hvor lang tid det er gått siden den feilaktige utbetalingen fant sted, og om vedkommende har innrettet seg i tillit til utbetalingen. Kravet om tilbakebetaling etter dette leddet er begrenset til det beløp som er i behold når vedkommende blir kjent med at utbetalingen var feilaktig.

Et beløp som blir krevd tilbake etter første eller andre ledd, kan enten dekkes ved trekk i fremtidige ytelser eller inndrives etter bestemmelsene i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven). Slikt trekk avbryter foreldelsesfristen etter lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer. Det kan kreves renter etter lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

Stortingets administrasjon kan av presidentskapet gis myndighet til å treffe avgjørelse i saker etter første til tredje ledd.

II

1. Endringene i § 11 trer i kraft 1. januar 2015.
2. § 11 b trer i kraft straks.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 16. oktober 2014

Olemic Thommessen

Marit Nybakk

Kenneth Svendsen

Svein Roald Hansen

Ingjerd Schou

Line Henriette Hjemdal